

NAZIV DISERTACIJE: JAVNOZDRAVSTVENI ZNAČAJ TJELESNE AKTIVNOSTI U PREVENCIJI PRETILOSTI KOD DJECE I ADOLESCENATA U OSNOVNIM I SREDNJIM ŠKOLAMA**Autor:** Vedran Đido**Mentor:** Prof. dr. Dragana Nikšić**Datum odbrane:** 19.10.2017**DOI:** <https://doi.org/10.17532/DD.2017.07>**SAŽETAK**

Uvod: Nedovoljna tjelesna aktivnost je jedan od vodećih javnozdravstvenih problema u svijetu, ali i kod nas. Suvremenu civilizaciju karakterizira značajno smanjenje tjelesne aktivnosti, a broj osoba čiji se način života može nazvati sjedilačkim nikada nije bio veći što je posebno izraženo među djecom i adolescentima. Sve ovo uz stres i nepravilnu prehranu vodi u pretjeranu tjelesnu težinu i pretilost kod djece i adolescenata, a što može imati negativne posljedice po zdravlje u odrasloj dobi.

Ciljevi istraživanja: Ispitivanje javnozdravstvenog značaja tjelesne aktivnosti na pojavu i stupanj pretilosti kod djece i adolescenata u osnovnim i srednjim školama, kao komparativne razlike na osnovu mjesta prebivališta, spola, dobi, razreda, te stavovi i gledišta roditelja, i povezanost socioekonomskih faktora obitelji sa tjelesnom aktivnošću i pretilosti djece i mladih.

Ispitanici i metode istraživanja: U istraživanju je učestvovalo 548 ispitanika, od toga 301 učenik i 247 roditelja/staratelja oba spola u dvije osnovne i dvije srednje škole u Kantonu Sarajevo i Kantonu Središnja Bosna. U istraživanju je korištena transferzalna istraživačka metoda tipa studije presjeka u jednoj vremenskoj točki, gdje su pomoću Felsovog upitnika o procjeni razine tjelesne aktivnosti za djecu i mlade i Ankete o dječjoj pretilosti koja se odnosi na stavove i praksu roditelja, te antropoloških mjerenja po standardima Međunarodnog biološkog programa dobiveni rezultati istraživanja.

Rezultati: U ukupnoj tjelesnoj aktivnosti ispitanika dominira indeks sporta i indeks kućanskih zadataka. Ispitanici u Kantonu Središnja Bosna (ruralna sredina) su tjelesno aktivniji od vršnjaka u Kantonu Sarajevo (urbana sredina). Trećina od ukupnog broja ispitanika je s prekomjernom tjelesnom težinom i pretilošću, a ispitanici u Kantonu Sarajevo su značajno uhranjeniji od vršnjaka iz Kantona Središnja Bosna. Roditelji ne pokazuju veliku zabrinutost zbog prekomjerne težine i pretilosti djece i mladih, te nisu previše zabrinuti zbog sjedilačkog načina života istih. Felsov upitnik je uvjetno primjenjiv (posebno u ruralnoj sredini) i potrebna je dopuna istog.

Zaključak: Postoji jasna povezanost tjelesne aktivnosti sa stupnjem uhranjenosti kod djece u osnovnim i srednjim školama prema mjestu prebivališta (urbana naprema ruralna sredina), kao i povezanost stupnja uhranjenosti s dobi i mjestom prebivališta ispitanika. Stavovi i gledišta roditelja o promociji tjelesne aktivnosti i pretilosti kod djece i adolescenata su kontradiktorna. Felsov upitnik o procjeni razine tjelesne aktivnosti za djecu i mlade je uvjetno primjenjiv i validan.

Ključne riječi: tjelesna aktivnost, javnozdravstveni problem, pretilost, djeca i adolescenti.

DISSERTATION TITLE:**Author:** Vedran Đido**Mentor:** Prof. dr. Dragana Nikšić**Date of defence:** 19. October 2017**DOI:** <https://doi.org/10.17532/DD.2017.07>**SUMMARY**

Introduction: Inadequate physical activity is one of the major public health problems not only in the world but also in our country. Modern civilization is characterised by significant decrease of physical activity, and the number of persons whose life style could be called sedentary has never been larger, which is especially expressed among children and adolescents. All of this, together with stress and improper diet, leads to overweight and obesity in children and adolescents, which could result with negative consequences for health in their adult age.

Goals of the research: Research in public health importance of physical activity for appearance and level of obesity in children and adolescents in primary and secondary schools as comparative difference according to their residence, gender, age, grade, attitudes and views of their parents, and relation between socioeconomic family factors with physical activity and obesity in children and adolescents.

Respondents and research methods: The research included 548 respondents, 301 of which are students and 247 parents/guardians of both genders, in two primary schools and two secondary schools in Canton Sarajevo and Canton Central Bosnia. It was transversal method type cross-sectional study in one time point that was used in the research, and the results of the research have been acquired with help of Fels Questionnaire for assessment of physical activity level for children and youth, Questionnaire of children obesity with relation to attitude and practice of parents, and anthropological measurements according to the International Biological Programme standards.

Results: Total physical activity of the respondents is dominated by sport index and house tasks index. Respondents in Canton Central Bosnia (rural area) are more physically active than their peers in Canton Sarajevo (urban area). One third of the total number of respondents have overweight and obesity problems, and the respondents in Canton Sarajevo are much more nourished than their peers in Canton Central Bosnia. Parents do not show concern for overweight and obesity in children and youth, and they are not worried about their sedentary lifestyle. Fels Questionnaire is conditionally effective (especially in rural area) and supplement is necessary.

Conclusion: There is a clear connection between physical activity with nourishment level of children in primary and secondary schools based on their residence (urban versus rural area) as well as nourishment level with age and residence of the respondents. Attitudes and views of parents about promotion of physical activity and obesity in children and youth are contradictory. Fels Questionnaire of physical activity level assessment for children and youth is conditionally effective and valid.

Key words: physical activity, public health problem, obesity, children and adolescents.